

FESTIVAL
OUDE
MUZIEK
UTRECHT

Van der retorieke ende musike

Festival Oude Muziek Utrecht 2021 van start

SÉBASTIEN DAUCÉ & ENSEMBLE CORRESPONDANCES ARTIST IN RESIDENCE

Muziek in het bloed. Passie voor perfectie. Neus voor talent. De Fransman Sébastien Daucé is het soort musicus dat we graag op het podium verwelkomen. De oprichter van Ensemble Correspondances kijkt verder dan wat uitvoeringsconventies suggereren en verbindt muziek organisch met theater, architectuur en beeldende kunst. Als artist in residence zijn Daucé en zijn ensemble dit festival maar liefst vier keer te horen.

Samen met co-curator Frits van Oostrom openen Daucé en Ensemble Correspondances het festival met Dieterich Buxtehudes *Membra Jesu nostri*: een cyclus van zeven ontroerende en verfijnde cantates die de toon zetten voor een intense festivaleditie. Elke cantate beschouwt een ander deel van het gekruisigde lichaam van Christus: voeten, knieën, handen, zijde, borst, hart en gezicht. De teksten grijpen gedeeltelijk terug op werk van de middeleeuwse dichter Arnulf van Leuven. Dat is waar co-curator Frits van Oostrom ten tonele verschijnt. Zijn interventies kaderen Buxtehudes compositie en voorzien deze van literaire doorkijkjes.

Lees verder op pagina 2.

MUZIEK SPREEKT- LET'S TALK

Vandaag gaat het Festival Oude Muziek Utrecht 2021 van start. Met Muziek spreekt – Let's talk als thema draait het festival uiteraard om muziek, maar leggen we ook verbindingen met andere kunstvormen.

In de zestiende, zeventiende en achttiende eeuw vormde de retorica de basis van elk musiceren. Composities werden gezien als redevoeringen, waarbij het de bedoeling was om toehoorders emotioneel te raken en te overtuigen. Om sterke emoties op te wekken werden allerlei retorische trucs uit de kast gehaald. De achttiende-eeuwse componist, fluitist en theoreticus Johann Joachim Quantz vat het pakkend samen:

De spreker en de musicus hebben, in principe, hetzelfde doel [...], namelijk om zichzelf meester te maken van het hart van hun toehoorders, om hun passies aan te wakkeren of juist te kalmeren, en om hen nu eens naar dit gevoel, en dan weer naar het andere te leiden.

Het festival is gewijd aan retorische gebaren van welke soort dan ook: vocaal, instrumentaal, fysiek, muzikaal, gesproken en gezongen. De noten klinken daarbij niet om te behagen, maar om hun emotionele impact. En daarbij is wellicht maar één vraag van doorslaggevend belang: is de muzikale redevoering die we horen overtuigend of niet? Het antwoord is aan u. ■●

Heeft u moeite om een keuze te maken uit het programma?
Probeer de concertwijzer op onze website:
oudemuziek.nl/concertwijzer

OPENINGSCONCERT
Buxtehudes *Membra Jesu nostri*
Ensemble Correspondances /
Sébastien Daucé
m.m.v. Frits van Oostrom

vr 27 aug, 20.00 uur
TivoliVredenburg,
Grote Zaal

+ live op eMTV
+ NAGESPREK

Sébastien Daucé

© DIEGO SALAMANCA

Naast de ontroerende cyclus *Membra Jesu nostri* – volgens Daucé ‘misschien wel de meest retorische muziek die in Buxtehudes tijd geschreven is’ – klinkt ook het strofische *Klaglied*, dat de componist in 1674 naar aanleiding van de dood van zijn vader schreef. Onder het motto *Let's talk* schuiven Sébastien Daucé en Frits van Oostrom na afloop van het openingsconcert aan voor een nagesprek over de artistieke keuzes, creatieve processen en muzikale experimenten die aan het concert voorafgegaan zijn.

Barokcomponisten stemden muziek en woord op elkaar af om emoties op te roepen. Giacomo Carissimi speelde hierin een sleutelrol: hij smeedde bijbelteksten om tot de perfecte dragers van muzikale expressie en creëerde zo het oratorium. In *Jephte* belooft Jefta aan God dat hij, als hij erin slaagt de Ammonieten te verslaan, het eerste levende wezen dat hij op weg naar huis tegenkomt zal offeren. Wat nu als dit zijn bloedeigen dochter is? Ensemble Correspondances demonstreert met dit oratorium wat een genie met woord en klank kan bereiken. ■●

Ensemble Correspondances

© J.M. BERNIS

Festivalresidenten Sébastien Daucé en Ensemble Correspondances treden niet alleen aan in de Grote Zaal van TivoliVredenburg; ook in de Jacobikerk en de Stadsschouwburg Utrecht brengen ze grootse werken ten gehore: Carissimi's oratorium *Jephte* (zaterdag 28 augustus) en Charpentiers *Histoires sacrées* (dinsdag 31 augustus & woensdag 1 september).

IN MEMORIA MEA 500STE STERFDAG JOSQUIN

27 augustus 2021. Vandaag precies vijfhonderd jaar geleden stierf Josquin Desprez, een van de meest gevierde en invloedrijke Franco-Vlaamse polyfonisten. Een perfecte gelegenheid om deze toondichter in de schijnwerpers te zetten.

Josquin-specialist Rebecca Stewart presenteert samen met de vocalisten van Cantus Modalis en Seconda Pratica muzikale hommages van én voor Josquin. De componist creëerde muzikale eerbetonen aan drie van zijn naaste collega's: motetten op de dood van Johannes Ockeghem en Jacobus Obrecht, en een volledige mis ter nagedachtenis van Antoine Brumel. Het hoogtepunt van het concert is een zevenstemmig motet dat een 'in memoriam' voor Josquin zelf moet zijn geweest. Hoewel alleen de onderste vier stemmen zijn overgeleverd, slaagde Stewart erin dit volledige motet te reconstrueren. Gedragen door de akoestiek van de historische Pieterskerk komen deze vocale werken geheel tot hun recht. ■●

vr 27 aug, 22.30 uur

Pieterskerk

**Cantus Modalis & Seconda Pratica /
Rebecca Stewart**

Josquin Desprez: in memoria mea

Concerten met Ensemble Correspondances & Sébastien Daucé

vr 27 aug, 20.00 uur

+ live op eMTV

TivoliVredenburg,
Grote Zaal

+ NAGESPREK

Buxtehudes *Membra Jesu nostri*
(openingsconcert m.m.v.
Frits van Oostrom)

za 28 aug, 17.00 uur

Jacobikerk

Giacomo Carissimi: *Jephte*

di 31 aug & wo 1 sep, + NAGESPREK

20.00 uur

Stadsschouwburg Utrecht
Charpentier: drie vrouwen,
drie verhalen

Maak kennis met historische acteertechnieken

LET'S ACT ACTIO IN THEATER, BEELDENDE KUNST EN MUZIEK

Een gebaar zegt vaak meer dan duizend woorden. In de Janskerk komen oude acteertechnieken, barokke schilderkunst, hedendaagse keramiek en moderne inzichten uit de cognitieve psychologie samen in een interactieve tentoonstelling rond de retorische overdracht van sterke emoties.

Toulouse, Musée des Augustins

© DANIEL MARTIN

Met een tentoonstelling over historisch acteren benadrukken we de rol van het lichaam en belichaamde kennis in muzikale uitvoeringen. We dagen u uit om op een speelse manier kennis te maken met historische acteertraining. Door houdingen en bewegingen zelf uit te proberen, leert u te voelen wat een gebaar kan veroorzaken in uw eigen lijf. Al doende leert u ook om de acteerstijlen en schilderkunst van het verleden te ontcijferen. Deze disciplines volgen namelijk dezelfde retorische logica: kunst moest kijkers en toehoorders overtuigen door een fysieke reactie te veroorzaken en zo hun hart te raken. Dat is ook het doel van de muziek.

De tentoonstelling biedt ook ruimte voor reflectie. Hoe voelen en uiten we onze emoties vandaag de dag? Hoe verschilt dit van vroeger tijden? Welke implicaties heeft dit voor onze muzikale en theatrale voorkeuren en voor onze dagelijkse interpersoonlijke communicatie? Wat kunnen historische acteertechnieken, gezichtsuitdrukkingen en lichaamstaal ons in het huidige Zoom-tijdperk over onszelf leren?

Laat u inspireren door wetenschap, kunst, klank en beeld, en ervaar zelf wat houdingen en bewegingen kunnen bewerkstelligen. De tentoonstelling *Let's act* is gratis toegankelijk met een coronatoegangsbewijs (reserveren niet nodig). ■●

Openingstijden tentoonstelling

Janskerk

vr 27 aug / 09.30-20.00
za 28 aug / 10.30-20.00
zo 29 aug / 13.00-20.00
ma 30 aug / 10.30-20.00
di 31 aug / 10.30-20.00
wo 1 sep / 10.30-20.00
do 2 sep / 10.30-20.00
vr 3 sep / 10.30-20.00
za 4 sep / 10.30-17.00

Niet in de gelegenheid om naar Utrecht te komen? Neem een kijkje in onze online tentoonstelling: oudemuziek.nl/letsact

Kerken van het festival Jacobikerk

© MARIEKE WIJNTJES

De Jacobikerk is al jaren een vaste locatie van het Festival Oude Muziek Utrecht. Een kenmerkend element van het interieur van deze middeleeuwse kerk is het rode Garrels-Meere orgel. Het balkon bij dit orgel wordt ondersteund door marmeren palen. Bijzondere zitplaatsen zijn in de Jacobikerk te vinden in de 'kolombanken'. Deze verhoogde banken zijn gemodelleerd rond de pilaren aan de voorkant van het schip van de kerk. Vanaf de reformatie waren deze zitplaatsen voorbehouden aan hoge kerkheren. Het houtsnijwerk van de kolombanken bevat ornamenten in de vorm van een Sint Jakobsschelp: het symbool van de pelgrims die op bedevaart gingen naar Santiago de Compostella. ■●

Concerten in de Jacobikerk

za 28 aug, 17.00 uur
Ensemble Correspondances / Sébastien Daucé
Giacomo Carissimi: *Jephte*

wo 1 sep, 20.00 uur +NAGESPREK
La Tempête / Simon-Pierre Bestion
Schütz en Schein: tranen van de wederopstanding

eMTV

HET FESTIVAL OUDE MUZIEK VANUIT HUIS

Het Festival Oude Muziek presenteert eMTV: Early Music Television, een omvangrijk online programma waarmee we het festival direct in uw huiskamer casten en streamen. Dit online festival vormt de perfecte aanvulling op uw fysieke concertbezoek.

In de digitale uitzendgids vindt u elke dag de mooiste concerten, live vanuit de Grote Zaal van TivoliVredenburg, speciaal opgenomen in de Kerk van de Evangelische Broedergemeente in Zeist of opgediept uit onze schatkist met hoogte-punten van eerdere festival-edities.

Zoekt u meer verdieping? De *Let's talk-show!* van co-curator Frits van Oostrom, de Zomerscholen en de What's new?-lezingen zijn ook gewoon vanuit uw luie stoel te volgen. Het online programma kent bovendien enkele binge-waardige onderdelen waarmee u een hele dag onder de pannen bent: denk bijvoorbeeld aan de halve finale én de eindstrijd van het Internationaal Van Wassenaer

Concours op 1 en 3 september, of de livestreams van de Getijdendag op zaterdag 4 september.

Met een gratis account kunt u een groot deel van de online programmering zonder kosten bekijken; voor enkele concerten vragen we een toegangsprijs. De prijs per concert vindt u op oudemuziek.nl en in de festivalwijzer, maar het voordeligst én gemakkelijkst geniet u met een passe-partout die toegang verschaft tot alle online concerten.

De concerten en lezingen blijven tot en met zondag 12 september online staan: een (of twee) keer extra genieten kan dus ook! Bekijk de volledige online programmering op oudemuziek.nl/emtv. ■●

Exclusief opgenomen voor eMTV

za 28 aug, 15.00 uur

Postscript

De vier temperamenten

za 28 aug, 20.00 uur

Castello Consort

Stylus phantasticus: Buxtehude, Frescobaldi, Rosenmüller

zo 29 aug, 15.00 uur

Radio Antiqua

Extravagante triosonates: Platti, Schaffrath, Telemann

ma 30 aug, 15.00 uur

Dutch Baroque Orchestra

& Oscar Verhaar / Gerard de Wit
Van *Fairy Queen* tot *Vergnügte Ruh*:
Purcell, Händel, Bach

di 31 aug, 20.00 uur

Ensemble Odyssee

Bach, Graupner, Telemann:
concerten en ouvertures

di 31 aug, 22.00 uur

Richard Egarr

Purcell & Blow: suites

wo 1 sep, 20.00 uur

New Collegium / Claudio Ribeiro

Becker, Mayr, Telemann: suites

do 2 sep, 15.00 uur

La Sfera Armoniosa

& Stefanie True / Mike Fentross
Händel in Rome

zo 5 sep, 15.00 uur

Bob van Asperen

De Franse connectie:
De la Barre en Huygens

zo 5 sep, 20.00 uur

Le Concert d'Apollon / João Rival

Van opera tot suite: Rameau,
Leclair, Modonville

Meer informatie:

oudemuziek.nl/emtv

FRITS VAN OOSTROM

‘KENNIS IS NIET ALLEEN MACHT, KENNIS IS OOK LUST’

De Umberto Eco van de Lage Landen, winnaar van de Spinozapremie en de AKO Literatuurprijs, leidende stem van de Canon van Nederland: het Trojaanse paard van het Festival Oude Muziek 2021 heet Frits van Oostrom. Met zijn scherpe vernuft, kritische blik en warme hart is hij de gedroomde co-curator voor deze editie. In zijn spraakmakende *Let's talkshow!* nodigt hij een reeks gasten uit om de retorica in de muziek, de kunst van het artistieke overtuigen, onder de loep te nemen.

‘Ik hoorde Bernard Haitink eens zeggen dat praten over muziek eigenlijk onmogelijk is. Als hij dat al niet kan, hoef ik mij niet te schamen. Wat wel kan is de context aandacht geven, je kunt praten over de plaats van muziek in de oudheid, over retoriek en muziek bij de paus, de retoriek van de toneelschrijver, de status van musici.’

‘Kennis is niet alleen macht, kennis is ook lust. Het is heerlijk om te genieten van iemand die ergens verstand van heeft en om je mee te laten voeren door een verhaal. Voor de afleveringen van de *Let's talkshow!* heb ik sprekers uitgenodigd met liefde voor muziek die het een en ander kunnen belichten vanuit hun

© BRIAN SMEULDERS

eigen vakgebied, onder wie Maartje van Weegen, Tom Lanoye en Jaap de Jong. Er zal veel beeld te zien zijn, favoriete filmfragmenten van mijn gasten.’

‘Het heerlijke aan muziek is dat je haar alleen maar hoeft te ondergaan om ervan te genieten. De ontroering die muziek teweeg kan brengen, op het gebied van de taal komt alleen poëzie erbij in de buurt.

Oude muziek vind ik een feest, ook in de uitvoeringspraktijk. Ik heb het idee dat de mogelijkheden oneindig zijn met betrekking tot de interpretatie: het is een vrolijke keuken met vele smaakverschillen. Maar hoeveel smaken ook, met zijn spel overtuigt een goede musicus altijd. ■●

Frederike Berntsen

COLOFON

REDACTIE Laura van den Boogaard

VORMGEVING Esther de Bruijn

© Van der retorike ende musike is de dagkrant van het Festival Oude Muziek Utrecht 2021. Deze festivalkrant bestaat ook digitaal! Meld u aan via oudemuziek.nl/festivalkrant

[facebook.com/oudemuziek](https://www.facebook.com/oudemuziek)

twitter.com/oudemuziek

[youtube.com/FestivalOudeMuziek](https://www.youtube.com/FestivalOudeMuziek)

[instagram.com/oudemuziek](https://www.instagram.com/oudemuziek)

Programma co-curator Frits van Oostrom

OPENINGSCONCERT Buxtehudes

+ live op eMTV

+ NAGESPREK

Membra Jesu nostri

vr 27 aug, 20.00 uur
TivoliVredenburg, Grote Zaal

LET'S TALKSHOW!

+ live op eMTV

Janskerk / eMTV

za 28 aug, 12.30 uur

Een leven lang spreken over muziek
met Maartje van Weegen

ma 30 aug, 12.30 uur

De kraamkamer van de retoriek
met prof. dr. Ineke Sluiter
& dr. Adriaan Rademaker

di 31 aug, 12.30 uur

Retorikende musike
met prof. dr. Frank Willaert

wo 1 sep, 12.30 uur

Muziek en retoriek bij de Paus
met prof. dr. Paul van Geest

do 2 sep, 12.30 uur

De retoriek van de toneelschrijver
met Tom Lanoye

vr 3 sep, 12.30 uur

Muziek in de politiek
met prof. dr. Jaap de Jong

za 4 sep, 12.30 uur

De retoriek van het Festival
Oude Muziek
met Xavier Vandamme
& dr. Jed Wentz

Gratis toegang, reserveren
noodzakelijk.

CONCERTLADDER

Festivaldirecteur Xavier Vandamme tipst:

VRIJDAG 27 AUGUSTUS

- 20.00 **Openingsconcert:** **Ensemble** + live op eMTV
Correspondances / Sébastien Daucé + NAGESPREK
m.m.v. Frits van Oostrom
Buxtehudes *Membra Jesu nostri*
TivoliVredenburg, Grote Zaal
€ 39 / € 35 / € 10
- 22.30 **Cantus Modalis & Seconda Pratica / Rebecca Stewart**
Josquin Desprez: in memoria mea
Pieterskerk
€ 23 / € 20 / € 10

ZATERDAG 28 AUGUSTUS

- 13.00 **Laila Cathleen Neuman & Postscript**
Proserpina
Gasthuis Leeuwenbergh
(ConcertLab)
€ 23 / € 20 / € 10
- 15.00 **Ensemble Leones / Marc Lewon**
Oswald von Wolkenstein: ridder, zanger, legende
TivoliVredenburg, Hertz
€ 23 / € 20 / € 10

ZONDAG 29 AUGUSTUS

- 17.00 **Michèle Anne De Mey, Jaco Van Dormael & BachPlus / Bart Naessens** + NAGESPREK
AMOR
Stadsschouwburg Utrecht
€ 39 / € 35 / € 10
- 22.30 **La Divina Armonia / Lorenzo Ghielmi**
Retoriek van het sterven
Pieterskerk
€ 23 / € 20 / € 10

MAANDAG 30 AUGUSTUS

- 15.00 **Tasto Solo / Guillermo Pérez**
Philippe de Vitry en het isoritmische motet
Willibrordkerk
€ 23 / € 20 / € 10
- 20.00 **Capriccio Stravagante Renaissance Orchestra, Voces Suaves & Cappella Amsterdam / Skip Sempé** + live op eMTV
La Pellegrina
TivoliVredenburg, Grote Zaal
€ 39 / € 35 / € 10

DINSDAG 31 AUGUSTUS

- 11.00 **Eva Saladin & Johannes Keller** artist in residence
Compositie versus improvisatie
TivoliVredenburg, Hertz
€ 23 / € 20 / € 10
- 17.00 **I Fedeli / Josué Meléndez & Catherine Motuz**
De verliefde, de rouwende, de vrome
Pieterskerk
€ 23 / € 20 / € 10

WOENSDAG 1 SEPTEMBER

- 13.00 **Marie van Rhijn**
Marais' *Alcide* aan het klavecimbel
Lutherse Kerk
€ 19 / € 17 / € 10
- 22.30 **Dulces Exuviae**
Josquins chansons
Pieterskerk
€ 23 / € 20 / € 10

DONDERDAG 2 SEPTEMBER

- 11.00 **Michal Gondko**
La rhétorique des dieux II: tombeau et consolation
TivoliVredenburg, Hertz
€ 19 / € 17 / € 10
- 20.00 **Vox Luminis / Lionel Meunier** + live op eMTV
Cavalieri: Rappresentatione di Anima e di Corpo + NAGESPREK
TivoliVredenburg, Grote Zaal
€ 39 / € 35 / € 10

VRIJDAG 3 SEPTEMBER

- 15.00 **InVocare**
Orazio Vecchi: *Le Veglie di Siena*
Pieterskerk
€ 23 / € 20 / € 10
- 20.00 **Vriendenconcert: A nocte temporis & Chœur de Chambre de Namur / Reinoud Van Mechelen** + live op eMTV
Clérambault: dramatisch genie + NAGESPREK maal drie
TivoliVredenburg, Grote Zaal
€ 39 / € 29 / € 10
- 20.00 **Dorien Schouten** + NAGESPREK
Sweelinck tot Bach IV:
praeludium / fuga
Nicolaikerk
€ 19 / € 17 / € 10

ZATERDAG 4 SEPTEMBER

- hele dag **Getijdendag Psallentes** + live op eMTV
7.00, 9.00, 12.00, 14.00, 18.00 & 21.00
Willibrordkerk
€ 17 / € 15 / € 10 per concert
passe-partout € 84 / € 75
- 13.00 **Camerata Trajectina & Frank Willaert**
& Rederijker aan het woord
- 15.00 **Gasthuis Leeuwenbergh (ConcertLab)**
€ 23 / € 20 / € 10

ZONDAG 5 SEPTEMBER

- 11.00 **Lucile Boulanger, Pierre Gallon & Claire Gautrot**
Forquerey, de onverzadigbare
TivoliVredenburg, Hertz
€ 23 / € 20 / € 10
- 20.00 **Slotconcert: Cappella Romana / Alexander Lingas** + NAGESPREK
Hagia Sophia in Utrecht
TivoliVredenburg, Grote Zaal
€ 39 / € 35 / € 10

let's act
tentoonstelling
ianskerk

FESTIVAL OUDE MUZIEK UTRECHT

OPENINGSTIJDEN
VANDAAG VR 27 AUG 09.30-20.00
za 28 aug / 10.30-20.00
zo 29 aug / 13.00-20.00
ma 30 aug / 10.30-20.00
di 31 aug / 10.30-20.00
wo 1 sep / 10.30-20.00
do 2 sep / 10.30-20.00
vr 3 sep / 10.30-20.00
za 4 sep / 10.30-17.00

GRATIS TOEGANG